

Cauza C-432/05

Unibet (London) Ltd și Unibet (International) Ltd împotriva Justitiekanslern

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de Högsta domstolen)

„Principiul protecției jurisdicționale — Legislație națională care nu prevede o acțiune de sine stătătoare pentru a contesta conformitatea unei prevederi interne cu dreptul comunitar — Autonomie procedurală — Principiile echivalenței și efectivității — Protecție provizorie”

Concluziile avocatului general E. Sharpston prezentate la 30 noiembrie 2006 I - 2275

Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 13 martie 2007 . . . . . I - 2301

Sumarul hotărârii

- 1. Drept comunitar — Principii — Dreptul la o protecție jurisdicțională efectivă (Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 47)*

2. *Drept comunitar — Efect direct — Drepturi individuale — Protecție de către instanțele naționale*
(art. 10 CE)
3. *Drept comunitar — Principii — Dreptul la o protecție jurisdicțională efectivă*
4. *Drept comunitar — Principii — Dreptul la o protecție jurisdicțională efectivă*

1. Principiul protecției jurisdicționale efective constituie un principiu general al dreptului comunitar, care decurge din tradițiile constituționale comune ale statelor membre, care a fost consacrat în articolele 6 și 13 din Convenția europeană a drepturilor omului și care a fost reafirmat și în articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

(a se vedea punctul 37)

2. În aplicarea principiului cooperării prevăzut la articolul 10 CE, instanțele din statele membre sunt cele care trebuie să asigure protecția jurisdicțională a drepturilor pe care justițiabilii le au în temeiul dreptului comunitar. În lipsa unei reglementări comunitare în materie, îi revine ordinii juridice din fiecare stat membru atribuția de a desemna instanțele competente și de a stabili modalitățile procedurale aplicabile acțiunilor destinate să asigure protecția drepturilor pe care justițiabilii le au în temeiul dreptului comunitar.

Într-adevăr, dacă Tratatul CE a instituit un anumit număr de acțiuni directe care pot fi exercitate, dacă este cazul, de persoane private în fața instanței comunitare, tratatul nu a intenționat să creeze în fața instanțelor naționale alte căi procesuale pentru apărarea dreptului comunitar decât cele care sunt stabilite în dreptul intern. Situația ar fi fost diferită numai dacă rezulta din structura ordinii juridice naționale respective că nu există nicio cale de atac care să permită, chiar și pe cale incidentală, asigurarea respectării drepturilor pe care justițiabilii le au în temeiul dreptului comunitar. Astfel, chiar dacă dreptul intern este, în principiu, cel care stabilește calitatea procesuală și interesul justițiabilului de a exercita o acțiune, dreptul comunitar impune totuși ca legislația națională să nu aducă atingere dreptului la o protecție jurisdicțională efectivă. Într-adevăr, statele membre sunt cele care trebuie să prevadă un sistem de căi de atac și de proceduri care să permită asigurarea respectării acestui drept.

Sub acest aspect, modalitățile procedurale aplicabile acțiunilor care urmăresc

să asigure apărarea drepturilor pe care justițiabilii le au în temeiul dreptului comunitar nu trebuie să fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile acțiunilor similare din dreptul intern (principiul echivalenței) și nu trebuie să facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică comunitară (principiul efectivității). Fiecare caz în care se ridică problema efectivității unei prevederi procedurale interne trebuie analizat ținând cont de locul pe care respectiva prevedere îl ocupă în cadrul procedurii în ansamblul ei, de modul în care se derulează și de particularitățile acesteia în fața diverselor instanțe naționale. De altfel, instanțele naționale sunt cele care trebuie să interpreteze modalitățile procedurale aplicabile acțiunilor cu care sunt sesizate, în cea mai mare măsură posibilă astfel încât aceste reguli să primească o aplicare ce va contribui la îndeplinirea obiectivului de a garanta o protecție jurisdicțională efectivă a drepturilor pe care justițiabilii le au în temeiul dreptului comunitar.

cât alte căi procesuale efective, care nu sunt mai puțin favorabile decât cele care se aplică acțiunilor interne similare, permit să se aprecieze, pe cale incidentală, o astfel de conformitate, aspect pe care trebuie să îl verifice instanța națională.

Nu este asigurată o protecție jurisdicțională efectivă dacă justițiabilul este obligat să facă obiectul unor proceduri administrative sau penale și sancțiunilor care pot decurge din acestea, ca singură cale procesuală pentru a contesta conformitatea prevederilor interne în cauză cu dreptul comunitar.

(a se vedea punctele 61, 64 și 65 și dispozitiv 1)

(a se vedea punctele 38-44 și 54)

3. Principiul protecției jurisdicționale efective a drepturilor conferite justițiabililor de dreptul comunitar trebuie interpretat în sensul că acesta nu impune existența, în ordinea juridică a unui stat membru, a unei acțiuni de sine stătătoare prin care se urmărește examinarea, pe cale principală, a conformității unor prevederi interne cu dreptul comunitar, atât timp
4. Principiul protecției jurisdicționale efective a drepturilor conferite justițiabililor de dreptul comunitar trebuie interpretat în sensul că acesta impune ca, în ordinea juridică a unui stat membru, să poată fi încuviințate măsuri provizorii până la momentul în care instanța competentă se va pronunța asupra conformității prevederilor interne cu dreptul comunitar, în cazul în care încuviințarea acestor măsuri este necesară pentru a garanta

deplina eficacitate a hotărârii judecătorești ce se va pronunța cu privire la existența respectivelor drepturi.

În cazul în care, în virtutea dreptului intern, aplicat în conformitate cu exigențele dreptului comunitar, nu există certitudinea admisibilității unei acțiuni care urmărește garantarea respectării drepturilor pe care justițiabilul le are în temeiul dreptului comunitar, principiul protecției jurisdicționale efective impune ca instanța națională să poată totuși încuviința, încă din această etapă, măsurile provizorii necesare pentru a asigura respectarea drepturilor menționate. Cu toate acestea, principiul protecției jurisdicționale efective a drepturilor conferite justițiabililor de dreptul comunitar nu impune, în ordinea juridică a unui stat membru, posibilitatea de a obține încuviințarea unor măsuri provizorii de către instanța națională competentă în cadrul unei cereri inadmisibile potrivit dreptului respectivului stat membru, în măsura în care dreptul comunitar nu repune în discuție această inadmisibilitate.

În cazul în care există o îndoială asupra conformității prevederilor interne cu dreptul comunitar, eventuala încuviințare de măsuri provizorii pentru suspendarea aplicării respectivelor prevederi până la momentul la care instanța competentă se va pronunța asupra conformității acestora cu dreptul comunitar este reglementată de criteriile stabilite de normele interne aplicabile în fața respectivei instanțe, în măsura în care aceste criterii nu sunt mai puțin favorabile decât cele aplicabile cererilor similare din dreptul intern și nu fac practic imposibilă sau excesiv de dificilă protecția jurisdicțională provizorie a acestor drepturi.

Într-adevăr, în absența unui act normativ comunitar în materie, ordinea juridică internă a fiecărui stat membru este cea care trebuie să reglementeze condițiile de încuviințare a măsurilor provizorii destinate să asigure apărarea drepturilor pe care justițiabilii le au în temeiul dreptului comunitar.

(a se vedea punctele 72, 73, 77, 80 și 83 și dispozitiv 2 și 3)